

EXPUNERE DE MOTIVE

Art. 2 alin. 1 din Constitutie "*(1)* ***Suveranitatea naţională aparţine poporului român, care o exercită prin organele sale reprezentative, constituite prin alegeri libere, periodice şi corecte,*** *precum şi prin referendum.*"

Art. 61 alin. 1 din Constitutie " *(1)* ***Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român*** *şi unica autoritate legiuitoare a ţării."*

Parlamentul României constituie autoritatea publică de prim rang care a fondat şi a modelat noul aşezământ politico-juridic al statului roman. Rolul Parlamentului nu se reduce la adoptarea legilor, Parlamentul joacă un rol activ în viaţa politică a ţării. Ca instituţie fundamentală a democraţiei, el modelează sau remodelează agenda politică, in acest context, una dintre cele mai importante funcţii ale Parlamentului o reprezintă funcţia de control parlamentar, care este reglementată în Constituţie la titlul III capitolul IV în cadrul raporturilor Parlamentului cu Guvernului. De asemenea, controlul parlamentar vizează autorităţile şi instituţiile publice a căror activitate este verificată potrivit Constituţiei şi legilor în vigoare. Drept parlamentar aprofundează fundamentarea controlului parlamentar pornind de la principiul separaţiei puterilor în stat şi arată că funcţia de control parlamentar este o consecinţă nemijlocită a principiului reprezentării. Deputaţii şi senatorii, fiind reprezentanţi ai naţiunii, au nu numai dreptul, dar şi obligaţia, în virtutea mandatului reprezentativ, de a controla afacerile publice. Datorită acestor motive, în orice Parlament democratic, controlul Executivului şi al vieţii social-politice, în general, constituie o prerogativă esenţială. Funcţia de control parlamentar este o funcţie politică prin excelenţă, întrucât rezidă în puterea suverană a poporului, care nu poate exclude antrenarea răspunderii juridice a celor controlaţi atunci când se constată că legea a fost încălcată, precum şi investigarea situaţiilor de fapt cu impact major pentru interesele statului şi ale

societăţii, incompatibile cu imperativele politice şi economice, cu legislaţia sau morala publică.

Conform deciziilor Curţii Constituţionale (CCR), o comisie de anchetă poate investiga chiar si fapte care fac deja obiectul unui dosar penal aflat pe rolul instanţelor sau în lucru la Parchet. **DECIZIA CCR Nr.428 din 21 iunie 2017** statueaza ca citez "*Controlul parlamentar exercitat prin intermediul comisiilor, fie ele permanente sau speciale, ad-hoc, de anchetă,* ***nu poate fi considerat ca fiind doar o funcţie decorativă pe care Parlamentul ar exercita-o.*** *26. Prin urmare, Curtea constată că* ***natura juridică diferită a celor două categorii de anchete nu le face incompatibile****, ci ele pot coexista în ideea unei cooperări şi colaborări loiale între instituţiile statului, chiar dacă acelaşi segment al realităţii este cercetat şi documentat. De aceea, nu este nici necesară şi nici de dorit încetarea anchetei parlamentare în condiţiile demarării unei anchete judiciare, astfel încât, din această perspectivă, nu se poate reţine încălcarea art.1 alin.(4) din Constituţie. 27. Cu privire la caracterul jurisdicţional al anchetei parlamentare, Curtea a explicat, prin Decizia nr.1.231 din 29septembrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.759 din 6 noiembrie 2009, că aceste comisii de anchetă nu au un caracter jurisdicţional. Ele nu au abilitarea constituţională sau regulamentară să se pronunţe asupra vinovăţiei sau nevinovăţiei unei persoane, ci sunt expresia controlului parlamentar. Astfel cum s-a arătat,* ***scopul lor este acela de a lămuri, de a clarifica împrejurările şi cauzele în care s-au produs evenimente sau au avut loc acţiuni cu efecte negative, precum şi stabilirea concluziilor, răspunderilor şi măsurilor ce se impun.*** *Este, prin urmare, de forţa evidenţei faptul că aceste comisii anchetează/verifică fapte sau împrejurări, şi nu persoane. Ele au ca scop constatarea existenţei sau inexistenţei faptelor pentru care a fost creată comisia de anchetă, fără a stabili cu titlu de certitudine răspunderea administrativă, materială, disciplinară sau penală a vreunei persoane. 28. Aceste comisii nu au competenţa de a da un verdict prin care se constată vinovăţia unei persoane, ci doar constată o stare de fapt şi fac propuneri/recomandări în raportul pe care îl întocmeşte comisia de anchetă cu privire la situaţia de fapt anchetată, indicându-se astfel concluziile la care a ajuns pe baza actelor şi documentelor pe care le-a consultat şi a audierilor efectuate. Chiar dacă o comisie de anchetă îşi depăşeşte atribuţiile, „verdictele" sale nu ar putea avea nicio finalitate juridică, votul final asupra constatărilor comisiei de anchetă dându-se în plenul respectivei Camere, fiind deci un vot politic. Compunerea comisiilor de anchetă, de asemenea, nu poate fi motiv de calificare ca jurisdicţională a activităţii lor. Faptul că din acestea fac parte şi cei ce au solicitat înfiinţarea comisiei nu are nicio relevanţă, prin prisma faptului că votul final al Parlamentului este unul esenţialmente*

politic. În consecință, simplele audieri de persoane, modalitățile de citare/invitare a persoanelor, respectiv propunerile din raportul comisiei de anchetă nu califică activitatea acesteia ca fiind una jurisdicțională. Se reține deci că activitatea de anchetă privește lămurirea unor chestiuni de ordine publică, fără a da verdicte și fără a angaja răspunderea penală sau materială a vreunei persoane. 29. În acest context, Curtea constată că textul criticat realizează o evidentă distincție, pe de o parte, între persoanele care trebuie să se prezinte în fața comisiilor de anchetă în considerarea faptului că activitatea instituțiilor/autorităților din care fac parte sunt sub control parlamentar și care sunt citate în acest sens și, pe de altă parte, persoanele care sunt invitate, respectiv cele care reprezintă, în virtutea funcției lor de conducere, autorități/instituții publice ce nu se află sub control parlamentar, care, în considerarea principiului colaborării loiale între instituțiile/autoritățile statului, au obligația să ia parte la lucrările comisiei în toate cazurile și indiferent de obiectul anchetei parlamentare, sau alte persoane, care, spre exemplu, pot să nu aibă nicio tangență cu instituțiile statului"

În România, **comisiile parlamentare de anchetă** sunt adesea percepute ca fiind lipsite de o putere reală de coerciție sau de finalitate juridică. **Lipsa de putere și eficiență** a acestor comisii este determinată de o serie de factori de natură, legislativă și politică. Deși normele s-au mai înăsprit, refuzul unor persoane (atat din aparatul public cat si din afara aparatului public) de a se prezenta la audieri sau de a furniza documente este dificil de sancționat prompt și sever. Spre deosebire de alte țări (cum ar fi Congresul SUA), Parlamentul României nu are puterea de a acuza direct o persoană de „sfidarea Parlamentului" si de aplicarea unor sancțiuni financiare imediate sau de sesizare a organelor competente privind aplicarea unor sanctiuni administrative sau penale. Pe cale de consecinta consider ca se impune adoptarea unor norme de sanctionare contraventionala sau penala a **persoanelor citate la Comisiile de anchetă parlamentară si Comisiile permanente care desfasoara o anchetă parlamentară care refuza sa prezinte la audieri, sa furnizeze informațiile solicitate sau sa puna la dispoziția acestora toate documente sau mijloace de probă deținute, utile activității comisiilor.**

INITIATOR:

SENATOR NEGRU CORNELIU